

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

วุฒิสภา

๖ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ปัญหาความขัดแย้งในบุคลากรทุกระดับของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีผลกระทบต่อคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารงานและการผลิตบัณฑิต

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามรัฐธรรมนูญว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ดังต่อไปนี้

ตามที่รัฐบาลได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๓๙ ในข้อ ๕.๑ ว่าจะ

สนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาให้ผลิตบัณฑิตให้มีปริมาณและคุณภาพที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นและภูมิภาค และสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ นั้น ปรากฏว่าปัจจุบันได้เกิดปัญหาความขัดแย้งในบุคลากรทุกระดับของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐหลายแห่งและมีทีท่าว่าจะนำไปสู่ความรุนแรงมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารงานและการผลิตบัณฑิต ตลอดจนการวิจัยที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่มีผลทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวข้างต้นนี้ คือ ระบบและวิธีการสรรหาผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐเกือบทุกระดับ ได้แก่ อธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการวิทยาลัย ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการศูนย์ และหัวหน้าภาควิชาที่มีความแตกต่างกันไปตามสภาพประวัติความเป็นมาของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐแต่ละแห่ง อาจไม่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ดังกรณีที่ได้เกิดปัญหาความขัดแย้งในมหาวิทยาลัยแม่โจ้จังหวัดเชียงใหม่ ขึ้นรุนแรงถึงกับมีนักศึกษาประมาณ ๑,๐๐๐ คน บุกรุกทำลายทรัพย์สินภายในสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๐ โดยมีวัตถุประสงค์ต้องการขับไล่อธิการบดีให้ลาออกจากตำแหน่ง เหตุการณ์ได้ลุกลามบานปลายถึงขั้นมีการแจ้งความดำเนินคดีกับผู้ทำลายทรัพย์สินของทางราชการ และได้มีการเรียกประชุมสภามหาวิทยาลัยแม่โจ้เพื่อหาข้อยุติ จึงขอเรียนถามว่า

๑. กรณีความขัดแย้งของบุคลากรในมหาวิทยาลัยแม่โจ้อย่างรุนแรงนั้น มีสาเหตุมาจากการสรรหาผู้บริหารมหาวิทยาลัยใช่หรือไม่ ทบวงมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวประการใดบ้าง ขอทราบรายละเอียด

๒. ประสิทธิภาพและคุณภาพของการบริหารงานในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐย่อมอยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารทุกระดับ ดังนั้นระบบและวิธีการสรรหาผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาทุกระดับจึง

มีความสำคัญยิ่งต่อคุณภาพการผลิตบัณฑิตและการวิจัยที่มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศหากปล่อยให้มีการดำเนินการในลักษณะเดิมที่อาจไม่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบันแล้ว จะส่งผลเสียหายอย่างร้ายแรงต่อการบริหารงานในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมากยิ่งขึ้นเป็นลำดับ จึงขอทราบที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดขั้นตอนในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ประการใดหรือไม่ ขอทราบรายละเอียด

๓. ในปัจจุบันผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบางแห่งขาดความคิดริเริ่มและความมุ่งมั่นที่จะระดมผู้มีความรู้ความสามารถให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการและการวิจัย ทำให้บุคลากรส่วนใหญ่ที่มีได้อยู่ในส่วนของผู้บริหาร แต่เป็นผู้มีศักยภาพสูงขาดขวัญและกำลังใจ รวมทั้งแรงกระตุ้นที่จะอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน และการวิจัยในสถาบันนั้นๆ จึงขอทราบที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้ตระหนักในข้อปัญหาดังกล่าวนี้ประการใดหรือไม่ และจะมีวิธีการดำเนินการแก้ไขปัญหาลดอุปสรรคได้เมื่อใด ขอทราบรายละเอียด

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ดุสิต ศิริวรรณ

สมาชิกวุฒิสภา

คำตอบกระทู้ที่ ๕/๒๕๕๐

ของ นายดุสิต ศิริวรรณ สมาชิกวุฒิสภา

เรื่อง ปัญหาความขัดแย้งในบุคลากรทุกระดับของสถาบันอุดมศึกษา

ของรัฐที่มีผลกระทบต่อคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารงาน

และการผลิตบัณฑิต

ข้าพเจ้า นายมนตรี ด่านไพบูลย์ รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ดังนี้

๑. กรณีปัญหาความขัดแย้งของบุคลากรในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ในช่วงต้นเดือนเมษายน ๒๕๕๐ มีสาเหตุมาจากการสรรหาอธิการบดี ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่โจ้ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยแม่โจ้ว่าด้วยการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้เป็นอธิการบดี พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้ข้าราชการของมหาวิทยาลัยเสนอรายชื่อผู้เหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งอธิการบดี โดยวิธีหย่อนบัตรรายชื่อลงในหีบบัตรที่คณะกรรมการสรรหาอธิการบดีจัดให้ แล้วคณะกรรมการสรรหาอธิการบดีนำรายชื่อในหีบบัตรมานับคะแนน แล้วนำรายชื่อบุคคลที่ได้รับคะแนนเสียงสนับสนุนจากข้าราชการตั้งแต่ร้อยละยี่สิบของผู้มาเสนอชื่อทั้งหมด เสนอให้สภามหาวิทยาลัยพิจารณา ถ้ารายชื่อใดนับได้ถึงร้อยละยี่สิบของผู้มาเสนอชื่อ ก็จะไม่นับต่อไปอีก ปรากฏว่ามีผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงสนับสนุนถึงร้อยละยี่สิบของข้าราชการที่มาเสนอชื่อเพียงสองราย ได้แก่ รองศาสตราจารย์ อานนท์ เทียงตรง กับ นายสรายุ เพิ่มพูล คณะกรรมการสรรหาจึงนำรายชื่อบุคคลทั้งสองเสนอให้สภามหาวิทยาลัยพิจารณา สภามหาวิทยาลัยได้พิจารณาแล้วมีมติเลือก รองศาสตราจารย์ อานนท์ เทียงตรง เป็นอธิการบดี และได้้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีต่อไป

ระหว่างที่ดำเนินการสรรหาอธิการบดี มีข้าราชการของมหาวิทยาลัยแม่โจ้จำนวนหนึ่ง เห็นว่า รองศาสตราจารย์ อานนท์ เทียงตรง ดำรงตำแหน่งอธิการบดีมาสองวาระติดต่อกันแล้ว รวมเป็นเวลานานถึง ๘ ปี จึงเกิดกระแสต่อต้านมิให้รองศาสตราจารย์ อานนท์ เทียงตรง ดำรงตำแหน่งอธิการบดีอีกต่อไป โดยมีผู้นำบัตรรายชื่อผู้ลงคะแนนเสียงมานับต่อ และเปิดเผยคะแนนเสียงอย่างไม่เป็นทางการต่อบุคลากรของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ว่า นายสรายุ เพิ่มพูล ได้รับคะแนนเสียงสนับสนุนมากกว่า รองศาสตราจารย์ อานนท์ เทียงตรง เมื่อสภามหาวิทยาลัยได้มีมติเลือก รองศาสตราจารย์ อานนท์ เทียงตรง เป็นอธิการบดี ก็มีการชุมนุมประท้วงขับไล่ รองศาสตราจารย์ อานนท์ เทียงตรง ทบวงมหาวิทยาลัย

ได้พยายามคลี่คลายปัญหาดังกล่าว โดยขอให้สภามหาวิทยาลัยซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการควบคุมดูแลการดำเนินกิจการของมหาวิทยาลัยแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ในระหว่างนั้นผู้ชุมนุมประท้วงเดินทางมาชุมนุมประท้วงที่ทบวงมหาวิทยาลัย โดยขอให้รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยถอดถอนรองศาสตราจารย์ อานนท์ เทียงตรง ออกจากตำแหน่งอธิการบดี ทบวงมหาวิทยาลัยเห็นว่า ทบวงมหาวิทยาลัยไม่มีอำนาจถอดถอนอธิการบดี แต่เป็นอำนาจของสภามหาวิทยาลัยที่จะพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๑๕ (๘) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่โจ้ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงได้ขอให้นายกสภามหาวิทยาลัยเรียกประชุมสภามหาวิทยาลัยเพื่อคลี่คลายปัญหาดังกล่าวโดยด่วน นายกสภามหาวิทยาลัยได้จัดให้มีการประชุมสภามหาวิทยาลัยเมื่อวันศุกร์ที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๐ ที่ อาคารทบวงมหาวิทยาลัย สภามหาวิทยาลัยได้ปรึกษาหารือแล้ว เห็นว่า ไม่ปรากฏหลักฐานที่พิสูจน์ได้ว่า รองศาสตราจารย์ อานนท์ เทียงตรง มีความประพฤติที่ไม่เหมาะสมถึงขั้นที่สภามหาวิทยาลัยจะดำเนินการปลดออกจากตำแหน่ง อย่างไรก็ตาม รองศาสตราจารย์ อานนท์ เทียงตรง ได้พิจารณาถึงสถานการณ์และผลดีผลเสียที่เกิดขึ้นกับมหาวิทยาลัยแม่โจ้แล้ว จึงได้แสดงความจำนงลาออกจากตำแหน่งอธิการบดีตั้งแต่วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๔๐ เป็นต้นไป สภามหาวิทยาลัยจึงแต่งตั้ง ศาสตราจารย์ กำพล อดุลวิทย์ ให้เป็นผู้รักษาราชการแทนอธิการบดี ทำให้เหตุการณ์ต่างๆ ในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ยุติลงด้วยดี

๒. ทบวงมหาวิทยาลัยได้ตระหนักถึงปัญหาการได้มาซึ่งผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่บางแห่งเกิดความขัดแย้งและแตกแยกความสามัคคีของบุคลากรในมหาวิทยาลัย จึงได้มีนโยบายที่จะปรับปรุงแก้ไขในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๔) เร่งรัดให้มีการปรับปรุงระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับการได้มาซึ่งผู้บริหารมหาวิทยาลัย ตั้งแต่อธิการบดี คณบดี หัวหน้าภาควิชา เพื่อให้ได้ผู้บริหารมืออาชีพ ที่สามารถบริหารงานตามสายบังคับบัญชาในทุกระดับ ขณะนี้ทบวงมหาวิทยาลัยได้แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการวิสามัญเฉพาะกิจศึกษาหารูปแบบวิธีการได้มาซึ่งผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่เหมาะสม เพื่อทำหน้าที่ศึกษาวิธีการได้มาซึ่งผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ผลดีผลเสียของแต่ละรูปแบบ และศึกษาหารูปแบบวิธีการได้มาซึ่งผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่เหมาะสม ให้สามารถได้ผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถทั้งด้านบริหาร ด้านวิชาการ และมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ขณะนี้คณะอนุกรรมการดังกล่าวกำลังเร่งดำเนินงานซึ่งคาดว่าจะสามารถแก้ไขระบบการได้มาซึ่งผู้บริหารของมหาวิทยาลัยบางแห่งที่เป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบันได้

๓. ตามนโยบายของทบวงมหาวิทยาลัยที่จะปรับปรุงระบบและวิธีการได้มาซึ่งผู้บริหารมหาวิทยาลัย เพื่อให้ได้ผู้บริหารที่มีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน มีวิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำทางวิชาการในระดับสากล มีความคิดริเริ่มและมีความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะพัฒนามหาวิทยาลัยไปสู่

ความเป็นเลิศทางวิชาการ ซึ่งคาดว่าผู้บริหารระบบใหม่ จะช่วยลดความขัดแย้งของบุคลากรในมหาวิทยาลัยลงได้ และทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔) โดยทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดมาตรการให้สภามหาวิทยาลัย ดำเนินการประเมินผลการบริหารและความคุ้มค่าในเชิงเปรียบเทียบระหว่างมหาวิทยาลัยด้วยกัน ซึ่งเป็น มาตรการที่ส่งเสริมการบริหารมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ทบวงมหาวิทยาลัย กำลังดำเนินการจัดตั้งสถาบันพัฒนาผู้บริหารมหาวิทยาลัยทุกระดับ เพื่อให้เป็นหน่วยงานที่พัฒนา ผู้บริหารมหาวิทยาลัย หรือผู้ที่จะขึ้นเป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัยในอนาคต ให้มีความรู้ความสามารถ ในทางบริหาร และมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ซึ่งทบวงมหาวิทยาลัยเชื่อว่า ตามนโยบายและมาตรการ ดังกล่าวจะสามารถทำให้การบริหารมหาวิทยาลัย และการใช้ทรัพยากรบุคคลของมหาวิทยาลัย มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น